

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

MİAD ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ
ZİYARETİ
(Rapor No: 2019 / 01)

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2019/01 sayılı kararında oybirliği ile kabul edilmiştir.)

OCAK 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
A. GİRİŞ	1
B. GENEL BİLGİLER	3
B.1. Merkez Hakkında Genel Bilgiler	3
B.2 Koruma Altına Alınan Çocuklar	5
C. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	6
C.1 Şikâyet ve Talep Mekanizmasının İşlerliği	7
C.2 Fiziksel Koşullar	7
C.3 Beslenme ve Sağlık Hizmetleri	9
C.4 Dış Dünya ile İletişim, Eğitim, Sosyal Servis Hizmetleri ve Faaliyetleri	9
C.5 Disiplin Tedbirleri ve Prosedürleri	12
D. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	13

KISALTMALAR

AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİÖK	Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
MERKEZ	Ziyaret Edilen Alıkonulma Merkezi
CAT	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi
OPCAT	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	Ulusal Önleme Mekanizması
MİAD	Malatyalı İş Adamları Derneği

A. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 tarihinde onaylayarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında bulunmaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. Çocuk evleri kişilerin koruma altına alındığı yerlerden birisi olup temel dayanağını : 27 Mayıs 1983 tarih ve 18059 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununda bulmaktadır. Kanunun 3 üncü maddesinin f bendinin 1 nci fıkrasında Çocuk Yuvaları “0 - 12 yaş arası korunmaya ihtiyacı olan çocuklarla gerektiğinde 12 yaşını dolduran kız çocuklarının, bedensel, eğitsel, psiko sosyal gelişimlerini, sağlıklı bir kişilik veya iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamakla görevli ve yükümlü yatılı sosyal hizmet kuruluşlarını” ifade etmektedir.
5. 6701 sayılı TİHEK Kanununun 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda koruma altına alınan çocukların tutulduğu çocuk evlerine ziyaret gerçekleştirme

¹ Uluslararası Af Örgütü, Combating Torture: A Manual for Action, 1. Baskı, Londra, 2003, s. 141-142.

TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir. Bu bağlamda, MİAD (Malatyalı İş Adamları Derneği) Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü OPCAT bağlamında Kurumun ziyaret düzenlediği merkezlerden birisidir.

6. TİHEK Kurul Üyesi Mehmet Altuntaş'ın da eşlik ettiği MİAD Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü ziyaret heyetinde Koordinatör Mehmet BAYHAN, İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları Mehmet AKTAŞ ve Nesrin ÖZTÜRK, Sosyal Hizmet Uzmanı Şeyma GÜNDÜR ve Anasınıfı Öğretmeni Gülen DİNÇER yer almıştır. Ayrıca talebimiz üzerine heyete, Malatya Valiliğinin görevlendirmesi ile Dr. Meltem YİĞİT ve Psikolog Abdullah YÜKSELER dâhil edilmiştir.
7. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 13.03.2018 tarih ve 2018/35 sayılı kararı ile 09/10/2018 tarih ve 3732 sayılı Başkanlık Görev Emri uyarınca MİAD Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü'ne² 11-12 Ekim 2018 tarihlerinde gerçekleştirilen izleme ziyareti³ neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

² Bundan sonra Merkez olarak ifade edilecektir.

³ OPCAT bağlamında gerçekleştirilecek ziyaretler orijinal metinlerde “monitoring visits” olarak adlandırılmaktadır. Bu ziyaretler birçok Türkçe metinde kendine “izleme ziyaretleri” olarak yer bulmuştur. Ulusal Önleme Mekanizmalarının “denetim” değil “izleme” yöntemi ile ziyaretler gerçekleştirilmesi gerektiği hususu, İşkenceyi Önleme Derneği (APT) tarafından hazırlanan UÖM Mekanizmalarının Kurulmasına İlişkin Kılavuz kapsamında ele alınan ilkelerde de desteklenmektedir.

B. GENEL BİLGİLER

B.1. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

B.1.1. Merkezin Fiziksel Koşulları

1. Merkez; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde, Malatya Valiliğine bağlı olarak; 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında korunma ve bakım altına alınan 0-12 yaş erkek, 0-18 yaş kız çocuklarına bakım ve koruma hizmeti vermektedir.
2. 16 Haziran 2008 tarihinde 16 adet (müstakil ev) villadan oluşan merkez 144 kapasiteli Çocuk Yuvası olarak hizmete başlamıştır. Merkezin binaları 2015 yılında 16 evden 14 eve ve kapasitesi 144 kişiden 126 kişiye indirilmiş; isim ve hizmet değişikliği ile Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne dönüştürülmüştür.
3. Merkez, iki katlı 16 ev ve 1 idari binadan oluşmaktadır. Kapasite doluluk oranına göre kalan 10 çocuk kapasiteli 14 evden 11'i faal durumdadır.
4. Merkez kampüsü içinde bulunan iki ev Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme Birimine (ÇOKİM) ayrılmıştır. Kabul sürecine alınan çocuk hakkında bu birim tarafından kişiye uygun sosyal hizmet modeli belirlenmekte, hakkında bakım tedbiri uygulanmasına karar verilen çocuk ise Merkeze tertip edilmektedir.
5. ÇOKİM'deki evlerden birinin etüt evi, diğerinin ise proje gerçekleştirme evi olarak kullanıldığı belirtilmiştir. Etüt Evinde 2 adet akıllı sınıf, resim ve el sanatları atölyesi, mefruşat ve tasarım atölyesi, satranç odası, bilgisayar odası ve müzik odası; diğer evde ise model uçak atölyesi ve Yüreğinden Güç Alanlar Projesi kapsamında liderlik atölyesi yer aldığı bilgisi heyetimize verilmiştir.
6. Merkezde, sosyal servis, sağlık servisi, sosyal faaliyet birimleri (model uçak, liderlik, resim ve el sanatları atölyeleri, bilgisayar ve satranç odaları), bakım koordinatörlüğü (Kur'an kursu, kütüphane ve etüt odaları), kültür ve sanat birimleri (halk dansları, müzik atölyeleri, resim atölyesi, fotoğrafçılık, öğretmen odası ve kostüm odası), sağlık ve spor birimleri (hemşire odası, ilaç odası, müşahede odası, görüşme odası, spor salonları) bulunmaktadır.
7. Merkez bahçesinde bir güvenlik kulübesi, harici bir jeneratör ünitesi, bir halı saha, bir basket ve voleybol sahası, bir bahçe satrancı, bir de amfi tiyatro mevcuttur. Bunların

yanında merkezin hemen girişinde yaklaşık 900 m²'lik bir çocuk oyun parkı, açık hava spor aletleri ve ayrı bir çocuk parkı daha mevcuttur. Bahçede ayrıca kümes hayvanlarının beslendiği bir bölümün olduğu görülmüştür.

8. Evler birbirinden bağımsız doğalgaz ile ısıtılmaktadır.

B.1.2. Merkez Personeli

9. Merkezde görev yapmakta olan personele ilişkin sayısal veriler aşağıdaki tablolarda yer almaktadır:

Tablo 1: Merkezde fiilen hizmet veren kadrolu personel sayısı

UNVANI	SAYISI
Müdür	1
Müdür Yardımcısı	2
Öğretmen	10
Psikolog	2
Çocuk Gelişimcisi	1
Bilgisayar İşletmeni	2
Çocuk Eğiticisi	5
Hemşire	6
Yurt Yönetim Memuru	2
Ayniyat Saymanı	1
VHKİ	0
Memur	-
Ambar Memuru	1
Satın Alma Memuru	-
Hizmetli	2
Teknisyen	-
Teknisyen Yardımcısı	2
Şoför	5
Gece Bekçisi	-
Bakıcı Anne	1
TOPLAM	43

Tablo 2: 4D sürekli işçi kadrosunda hizmet veren personel sayısı

PERSONELİN UNVANI	SAYISI
Bakım Personeli	71
Temizlik Elemanı	17
Bahçıvan	1
Kaloriferci	2
Güvenlik	13
Danışma ve Yönlendirme	1
Hizmet Alımı Şoför	2
Ek Ders Karşılığı Çalışan	6
Halk Eğitim aracılığı ile çalışan	2
Yeşil Yurt İlçe Müftülüğü	2
TOPLAM	117

10. Evlerde çalışan bakım personeli “bakıcı anne” olarak nitelendirilmektedir. Bu anneler gün içerisinde 3 vardiyalı mesai esasına göre çalışmaktadır. Bir evle 4 bakım personeli ilgilenmektedir. 0-6 yaş grubunda bakım personeli sayısı her vardiyada 2 kişi olacak şekilde görevlendirilmiştir.. Bakım personelinin yanında, her evle ilgilenen farklı grup sorumluları görev yapmaktadır. Grup sorumluları öğretmenlerden oluşmaktadır.
11. Merkeze gelen öğretmenlerin ek ders ücreti karşılığı çalıştığı bildirilmiştir.

B.2 Koruma Altına Alınan Çocuklar

12. Merkezde 5395 sayılı Kanun ile koruma ve bakım altına alınmış çocukların kalmakta olduğu ve misafir statüsünde kalan çocuk bulunmadığı belirtilmiştir.
13. Merkezde ziyaret tarihi itibarıyla 0-18 yaş arası 59 kız çocuğu, 0-12 yaş arası 24 erkek çocuk ve 17 zihinsel engelli çocuk olmak üzere toplam 83 çocuk bulunmaktadır.
14. Evlerdeki çocuk dağılımı cinsiyet ve yaş grubuna göre yapılmaktadır.
15. Merkezde, 3 ayrı evde iki kardeş olmak üzere 6 kardeş bulunmakta, kardeşler aynı evde kalmaktadır.

16. Merkez tarafından çocukların koruma altına alınma nedenleri şu şekilde belirtilmiştir;

Tablo 3: Koruma Altına Alınma Nedeni Koruma

Sıra	Koruma Altına Alınma Nedenleri	Sayı	% Oran
1-	Boşanma	39	% 36,11
2-	İhmal	35	% 33,33
3-	Ebeveyn ölümü	14	% 12,96
4-	Can güvenliği	2	% 1,85
5-	Diğer nedenler	17	% 15,74

C. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

17. İlk olarak Merkezin müdür vekili ve ilgili diğer personel ile bir araya gelinerek ziyaretin amacı hakkında bilgilendirme yapılmış, kendilerine TİHEK'in görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiştir. Merkez yöneticilerinden Merkez hakkında genel bilgiler alınmıştır. Bu çerçevede merkez müdürü, müdür yardımcısı ve meslek elemanları ile görüşülmüştür. Ardından Çocuk Evleri Sitesi sistemiyle ilgili görüşmeler yapılmıştır. Toplantı da çocuk evleri sisteminden bahseden Merkez Müdürü vekili artık koğuş tipinden ev sistemine geçildiğini, merkezlerinde kalan 0-18 yaş arası çocukların uygun sosyal hizmet modellerinden (aile yanında destek, koruyucu aile, evlat edindirme) birine dâhil edilmeye çalışılmakta olduğunu, uygun sosyal hizmet modelinden yararlandırılmayan çocuğun bakım tedbiri kararı ile merkezlerinde kaldığını belirtmiştir. Merkezde kalan çocuklar ve ailelerinin ihtiyaç duydukları rehberlik çalışmaları sayesinde çocukların ailelerine dönüşlerinin de sağlanmaya çalışıldığı, rehberlerin bu yönde incelemeler yaptıkları belirtilmiştir. İdare ile yapılan görüşmenin ardından iki gruba ayrılan ziyaret heyeti Merkezin farklı bölümlerini gezmiş, çocuklar ve personelle görüşmeler yapmıştır. Çocuklarla yapılan görüşmelerde yaşadıkları ortam, aldıkları hizmet, günlük yaşam programları, eğitim durumları tespit edilmeye çalışılmış, onların yaşam alanlarının fiziksel koşulları değerlendirilmiştir. Ardından çocukların kaldıkları evler ve diğer ortak alanlar gezilmiştir. İncelemeler esnasında Merkez personeli heyete eşlik etmiş ve Merkezin işleyişine ilişkin bilgi vermiştir. Bu kapsamda, idari amirlerin

yanı sıra bakım görevlileri, sağlık personeli ve diğer personel ile de görüşmeler yapılarak kendilerinden hem bilgi alınmış hem de dile getirmek istedikleri hususlar tespit edilmiştir. İki gruba ayrılan heyet ile rastgele evlere ziyaretlerde bulunulmuştur. Evlere girilmeden önce çocuklara ve ev annelerine müsait olup olmadıkları, misafir kabul edip edemeyecekleri sorulmuştur. Ayrıca kız çocuklarının kaldığı evlerde ziyaret heyetindeki erkek personelin girmesinde mahsur olup olmadığı sorularak ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

C.1 Şikâyet ve Talep Mekanizmasının İşlerliği

18. Merkezde kalan çocuklar, rahatsızlık duydukları bir uygulamaya maruz kaldıklarında veya bir talepleri olduğunda, idareye ulaşabildiklerini ve söz konusu şikâyet ve taleplerini dile getirebildiklerini iletmışlerdir.
19. Bu görüşmelerde Merkezde kalan çocukların, personel ve idareden memnun oldukları gözlemlenmiş, şikâyet dile getirilmemiş, herhangi bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı ceza iddiası veya bulgusuyla karşılaşılmamıştır. Çocuklara, ayrıca, TİHEK hakkında bilgi verilmiş ve herhangi bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı veya onur kırıcı muamele ve ceza ile karşılaşmaları durumunda Kuruma başvuru yapabilecekleri konusunda yol gösterilmiştir.
20. Merkez müdürü, çocukların ihtiyaç, talep ve şikâyetlerini belirtebildiklerini ve bu taleplerin değerlendirildiğini belirtmiştir.
21. İdare ile yapılan ilk bilgilendirme toplantısında ev anneleri ile çocuklar arasında duygusal olarak güçlü bir bağın kurulduğu vurgulanmış, çocuklar yapılan bireysel ve toplu görüşmelerde ev annelerinden memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

C.2 Fiziksel Koşullar

22. Sevgi evlerinin etrafında ağaçların olduğu, geniş ve yeşil bir alanda konumlandırıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca toplu kullanım ve sportif faaliyetler için bazı yerlere spor aletlerinin konulduğu görülmüştür.

Fotoğraf 1: Merkez bahçesinden bir görüntü

23. Merkez, 2 katlı evlerden oluşmaktadır. Evler 300 metre karedir. Bu evler 5 oda, 1 salon ve 1 mutfaktan 2 tuvalet ve 2 banyodan oluşmaktadır. Odalardan biri ise etüt odası olarak kullanılmaktadır. Evlerde bir ev ortamında bulunması gereken tüm eşyalar yer almaktadır (bir oturma grubu, televizyon, 2 buzdolabı, fırın, çamaşır makinesi, 0-6 yaş grubu için beşikler vs.).
24. 0-6 yaş grubu için tahsis edilen evlerde üst katlar güvenlik amacıyla kullanılmamaktadır ve üst kata çıkan merdivenler bir koruyucu ile kapatılmıştır.
25. Çocukların bireysel odaları evde kalmakta olan kişi sayısına bağlı olarak 2 ilâ 3 kişiliktir. 0-6 yaş grubu üzerindeki çocukların odalarında her biri için bir yatak ve çalışma masası ile birlikte kişi sayısına yetecek şekilde gardırop bulunması gerekmektedir. Ancak bazı odalarda çalışma odası/masasının eksik olduğu gözlenmiştir.

Fotoğraf 2: 0-6 yaş arası çocukların kaldığı evden bir görüntü

26. Evlerin temiz ve düzenli olduğu görülmüştür. Genel temizlik ev anneleri ile temizlik elemanlarına aittir. Bununla birlikte, çocuklara da sorumluluk verildiği belirtilerek basit işler için çocuklar arasında iş bölümü yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan bu görev dağılımı da çocukların görebileceği şekilde bir çizelge ile mutfağa asılmıştır.

C.3 Beslenme ve Sağlık Hizmetleri

Beslenme

27. Koruma altındaki çocukların yemek ihtiyacı ev annesi olarak da adlandırılan bakım personelleri tarafından karşılanmaktadır. Yemek malzemeleri, merkez tarafından temin edilerek yemekler evlerde pişirilmektedir. ÇOKİM’de ise geçici olarak barındırılan çocukların yemekleri Merkez tarafından temin edilmektedir.
28. 0-6 yaş grubunun kaldığı evlerin mutfaklarında bulunan blender, mutfak robotu gibi araç gereçlerin çok çabuk arızalandığı bu sebeple zorluk yaşandığı bakım personeli tarafından dile getirilmiştir.

Sağlık Hizmetleri

29. Merkezde 6 hemşire görev yapmaktadır. Tedavi amacıyla verilen ilaçlar ilgili çocuklara hemşirelerin kontrolünde günlük olarak verilmektedir.
30. Merkezde Rehberlik Araştırma Merkezi ve heyet raporuna göre mental seviyeleri yetersiz olan çocuk olup olmadığı da araştırılmıştır. Bu kapsamda hafif engelli mental retardasyon (MR) teşhisi konulmuş 24 çocuğun bulunduğu, bu çocukların özel alt sınıfı, kaynaştırma sınıfı ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitimlerine devam ettikleri belirtilmiştir. Diğer taraftan, Merkezde fiziksel engelli çocuk bulunmamaktadır.
31. Merkezde kalan çocuklardan 24’ünün psikiyatrik ilaç kullandığı, tedavi ve takiplerinin aylık düzenli olarak yapıldığı öğrenilmiştir. Çocukların, genel olarak, anksiyete, hiperaktivite, dikkat eksikliği ve davranış bozukluğu gibi sebeplerle bu tür ilaçları kullandıkları öğrenilmiştir.

C.4 Dış Dünya ile İletişim, Eğitim, Sosyal Servis Hizmetleri ve Faaliyetleri

Dış Dünya ile İletişim

32. Bakım altında bulunan çocuklar, hafta sonu ve tatil günlerinde izin kullanarak ailelerinin yanına gidebilme imkânına sahiptir. Yıllık toplam izin süresi ise ilgili yönetmelik maddesi ile 70 gün olarak belirlenmiştir.
33. Çocukların anne, baba, kardeş ve akrabalarının çocukları günübirlik veya yatılı izinli almak istediklerinde merkeze dilekçeyle başvurumaktadırlar. Bu dilekçelere istinaden meslek elemanları tarafından ailelerin evleri incelenerek çocuğun izinli verilmesinin çocuğun yararına olup olmayacağı değerlendirilmekte ve hazırlanan raporlara istinaden çocuk okul çağındaysa okul düzenini aksatmayacak şekilde hafta sonu ve resmi tatillerde izinli olarak aileye verilmekte olduğu belirtilmiştir.
34. Bununla birlikte 0-6 yaş arasındaki çocuklar için ise her ay koruyucu aile yanına yerleştirilebilecek çocukların listeleri oluşturulduğu, daha çok kimsesi olmayan çocukların koruyucu aile hizmet modeli kapsamında aile yanına yerleştirilmeye çalışıldığı aktarılmıştır.

Eğitim, Sosyal Servis Hizmetleri ve Faaliyetleri

35. Merkezde el sanatları, dikiş – nakış, resim, Kur'an gibi kurslar/programların düzenlendiği bir sanat evi bulunmaktadır.
36. Merkezde ek ders ücreti karşılığında 5 personel (Halk oyunları eğitmeni, resim öğretmeni, el sanatları öğretmeni, beden eğitimi öğretmeni ve sosyolog) çalışmaktadır.
37. Halk Eğitim Müdürlüğünden görevli Kur'an-ı Kerim hocası ve usta öğreticiler ile İl Müftülüğünden (Diyanet İşleri Başkanlığı ile yapılan protokol çerçevesinde) görevli 2 Kur'an kursu öğreticisi bulunmaktadır. Halk Eğitim Müdürlüğünden görevli Kur'an-ı Kerim ve usta öğreticiler ile İl Müftülüğünden (Diyanet İşleri Başkanlığı ile yapılan protokol çerçevesinde) görevli 2 Kur'an kursu öğreticisi plan dâhilinde eğitim vermektedir.
38. Merkezde müzik ekipmanlarının da olduğu bir atölye mevcut olmasına karşın uzun süredir müzik öğretmeninin olmadığı söylenmiş ve müzikle ilgili çalışmaların yapılamadığı belirtilmiştir.
39. Merkez de kalan çocukların önceki yıllarda aynı okula gönderildiği ve birbirlerinden etkilenecek olumlu rol model edinemediklerinin gözlemlenmiş olması dolayısı ile

çocukların ayrı okullara gönderilmesine özen gösterildiği ifade edilmiştir. İdare bu sebeple özel okul ve kolejler dahil olmak üzere çocukların 28 değişik okula gönderildiğini belirtmiştir. Sabahçı, öğlenci ve tam gün olarak gittikleri bu okullarda genelde her sınıfta çocuk bulunmaktadır.

40. Bunun yanında, yukarıda belirtilen mental seviyeleri yetersiz olan çocukların bir kısmı özel alt sınıf ve kaynaştırma eğitiminden yararlandırılmakta iken diğer çocuklar destek amaçlı özel rehabilitasyon merkezlerinden yararlandırılmaktadır.
41. Henüz ilköğretim seviyesinde olmayan 2 çocuk “Sevgi Zinciri projesi” kapsamında anaokulu ve kreşlere devam etmekte ve 3 çocuk da üniversite eğitimine devam etmektedir.

Tablo 3: Çocukların okul durumlarına göre dağılımı

Okulu	Kız	Erkek	Toplam
Üniversite	3	-	3
Lise	21	-	21
Ortaokul	25	12	37
İlkokul	9	11	20
Kreş	1	1	2
Toplam	59	24	83

42. Harçlık miktar ve oranlarının yaşa değil okul durumu ve okulun tam/yarı zamanlı olmasına göre değişmektedir. Merkezde öğlen yemeği yemeyen çocuklar çift harçlık almaktadır. Harçlık miktarları ise şu şekildedir:

Tablo 4. Harçlık Miktarları (Aylık)

Okul Durumu	Tam Zamanlı
1-4. sınıf	70
5-8. Sınıf	106
Lise	141
Üniversite	471

43. Açıköğretime devam eden çocukların boş vakitlerini değerlendirmeleri için, çocukların ilgisi ve yeteneği göz önünde bulundurularak işe yerleştirildiği belirtilmiştir.

44. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının talimatı doğrultusunda Rol-Model projesi kapsamında çocuklara yönelik her ay seminer düzenlenmektedir.
45. Merkezde bakım personellerine yönelik, oryantasyon eğitimi, ilkyardım ve problemli çocuk ile çalışma, problem çözümü eğitimleri gibi verilmesi gereken eğitimlerin yapılmadığı öğrenilmiştir. Özellikle evde kalan çocuk sayısı düşünüldüğünde yaşanabilecek acil bir durum da sağlık personeli gelene kadar yapılacak ilk yardım müdahalelerinin bakım personeli tarafından bilinmesi önem arz etmektedir.
46. Merkezde, ağır travma öyküsü tespit edilen çocuklara yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu konuyla bağlantılı olarak, personelin travma öyküsü bulunan çocuklara yönelik hizmet içi eğitim almadığı bilgisi edinilmiştir.
47. Çocuklar tarafından (genelde ilköğretim çocukları) halk oyunları, futbol, badminton, yüzme (yaz aylarında) gibi faaliyetlerin de yapıldığı dile getirilmiştir. Haftanın her günü belirli bir program dâhilinde çocuklar mevcut etkinliklerden yararlanabilmektedirler. Her yaş grubu için farklı günlerde faaliyet programı oluşturulduğu aktarılmıştır. Bu sayede her çocuğun haftada iki gün faaliyetlere katılım sağladığı, yaz aylarında rutin faaliyetlere ek olarak haftanın 5 günü dini eğitim verildiği belirtilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde düzenli olarak bir sosyal faaliyete katıldıkları konusunda olumlu yorumlar alınmıştır.
48. Gönüllü aileler dışında STK ve gönüllü gruplarla çalışmalar yürütülmektedir. 2018 yılında Ocak – Temmuz ayına kadar İHH derneğinden dönüşümlü 20 gönüllü ile çalışmalar yürütülmüş ve ayrıca Kent Konseyi Bayan Grubu, Nisa Derneği, TUDOP üniversite grubu, MEB’e bağlı özel ve devlet okulları merkeze ziyaret gerçekleştirmişlerdir.

C.5 Disiplin Tedbirleri ve Prosedürleri

49. Çocukların bakım elamanları gözetiminde ve etüt saatleri dışında evin düzenini ve günlük işler için yardımlarının alındığı öğrenilmiştir.
50. Merkezden bakım ve koruma altında bulunan bir çocuğun izinsiz ayrılması durumunda Çocuk Şube Müdürlüğüne, Çocuğun ailesine ve koruma kararının verildiği mahkemeye bilgi verilmektedir. Çocuk merkeze geldikten sonra meslek elemanı tarafından çocuk ile görüşme yapılarak görüşme raporu hazırlanmaktadır.

51. Kuralların uygulanması ile ilgili idareyle yapılan toplantıda bir disiplin kurulunun olmadığı, çocukların sorun yaşamaları durumunda öncelikle psikologla görüşmelerinin sağlandığı bilgisi edinilmiştir.
52. Okul çağındaki çocukların okula ulaşımalarının kolaylaştırılması ve devamlılığın takibinin sağlanması amacıyla çocuklar Merkeze ait servis aracı ile okullarına götürülüp getirilmektedir. Okul ve kurs gibi faaliyetlerden ötürü bu servislere yetişememe durumunda çocukların ulaşım sorunları Malatya Belediyesi ile yapılan anlaşma sayesinde çözüme kavuşturulmuştur.

D. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Değerlendirme ve Tavsiyeler;

53. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bakım ve koruma altında bulunan 18 yaş altı çocukların reşit olduktan sonra merkezden ayrıldıklarında yeni başlayan hayatlarına kolay uyum sağlamaları için merkezde kaldıkları sürede çocukların kendi başlarına alışveriş, ev işlerini yapma, fatura ödeme vb. konularda deneyim ve bilgi sahibi olmasının, bu sayede sorumluluk bilincinin pekiştirilmesinin önemi değerlendirilmiştir. Merkezde bakım altında bulunan çocuklara yönelik bu alıştırmaları içeren çalışmaların yapılması,
54. Ev, yuva, okul içinde kısıtlanan çocuklar, kapalı bir dünya algısı geliştirmekte, benzerlerine duyarsız, benmerkezci, bazen acımasız olabilmektedir. Bu nedenle çocuklara hayvanlarla iletişim içine girmelerinin onların duygusal erişkinlikte olduğu kadar topluma uyum sağlayan sosyal bir varlık olarak yetişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çocuğun bilişsel gelişimi açısından önemli olan hayvan sevgisinin aşılması amacı ile çocuk bakım kuruluşlarında, kampüs içerisinde bir bölümünün hayvanlara ayrılmasının faydalı olacağı değerlendirilmiştir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bazında bazı kuruluşlarda hayvanlara ayrılmış bölüm olduğu bilgisi edinilmiştir. Nitekim Merkezde de kümes hayvanlarının beslendiği görülmüştür. Bu ve buna benzer uygulamaların Bakanlığa bağlı tüm çocuk bakım kuruluşlarında yaygınlaştırılmasının yararlı olacağı,

55. Koruma altındaki zihinsel engelli çocukların alanda ihtisaslaşmış kuruluşlara (Umut Evleri ve Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri) nakillerinin gerçekleştirilerek çocukların zekâ geriliği konusunda özel çalışmaların yapılmasının sağlanması maksadının yanında Merkezde kalan ve herhangi bir engeli bulunmayan diğer çocukların etkileşim alanlarını kendilerine benzer grupla gerçekleşmesinin sağlanmasının gerektiği,
56. İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinin iş birliği ile çocukların okuldaki öğretmenlerinin kendilerini ziyarete gelmelerinin sağlanması rol modellerini (öğretmen) daha iyi tanıyabilme açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

MİAD Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne Tavsiyeler;

57. Merkezin amacına uygun olarak tasarlandığı, fiziksel koşullarının iyi, binanın ve bahçenin bakımlı olduğu ve çocukların bakımından sorumlu personel ile çocuklar arasında güçlü ve özel bir bağın kurulmuş olduğu değerlendirilmiştir.
58. Malatya MİAD Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğünde kaldığı tespit edilen 17 zihinsel engelli çocuğun bakımı ile ilgili olarak Merkezde çalışan bakım elemanlarının bu tür özel bakıma ihtiyaç duyan çocuklarla ilgili olarak herhangi bir eğitimlerinin olmadığı bilgisi edinilmiştir. Bu çocukların aldıkları özel eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerinin dışında almış oldukları eğitimin, evde de pekiştirilmesi için kısa vadede bu personelin konu ile ilgili eğitimlerinin gerçekleştirilmesinde fayda olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca Merkezde kalan çocukların geliş nedenlerine ilişkin istatistiksel bilgiler göz önüne alındığında merkezde kalan çocuklara sunulan psiko-sosyal desteğin travma geçmişleri ile şekilleneceği bilinmektedir. Bu sebeple, çocuklara hizmet veren merkezlerde çalışan meslek elemanları için çocuk rehabilitasyonuna yönelik eğitimlerin sayısının artırılması iyileşme sürecini güçlendirecek ve bu da çocukların sosyal hayata uyumunun daha hızlı ve olumlu ilerlemeler ile sağlanmasını mümkün kılacaktır. Bu bağlamda, bakım personelinin eğitim çalışmalarının yapılması,
59. Merkezde bakım personellerine yönelik, oryantasyon eğitimi, ilkyardım ve problemlerle çocuk ile çalışma, problem çözümü, krize müdahale eğitimleri gibi verilmesi gereken eğitimlerin verilmediği öğrenilmiştir. Özellikle evde kalan çocuk sayısı düşünüldüğünde

yaşanabilecek bir acil durum da sağlık personeli gelene kadar yapılacak ilk yardım müdahalelerinin bakım personeli tarafından bilinmesi önem arz etmektedir. Eğitimlerin bakanlığın toplam kalite yönetimi yönergeleri kapsamında gerçekleştirilmesi ve eğitim ile ilgili çalışmaların yapılması,

60. 0-6 yaş grubunun kaldığı evlerin mutfaklarında bulunan blender, mutfak robotu gibi araç gereçlerin çok çabuk arızalandığı bu sebeple zorluk yaşandığı bakım personeli tarafından dile getirilmiştir. Söz konusu eksikliklerin işleyişi aksatmaması, çocuklara sunulan hizmetin standartlarının korunması amaçları ile bu tür alet eksikliklerinin temini hususunun çözüme kavuşturulması,
61. 0-6 yaş grubu üzerinde ki çocukların kaldıkları odalarda çalışma masası eksikliği olduğu görülmüştür, çocukların ödevlerini ve benzeri sorumluluklarını rahatlıkla yerine getirebilmeleri için çalışma masası eksikliğinin giderilmesi,
62. Milli Eğitim Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında yapılan protokol gereği Halk Eğitim Merkezlerinden müzik öğretmeni görevlendirilmesi amacıyla girişimlerde bulunulması ve konunun takibinin sağlanması tavsiye edilmektedir.